

GOSPODAR

LETO 1933

25. JANUARJA

STEV. 2

Nekaj misli

o sadjarstvu

V današnji krizi bojujemo vsi težek boj za obstanek. Cena živini, lesu in poljskim pridelkom je padla tako nizko, da niti stroškov ne pokrije. Najboljšo ceno je ohranilo sadje, dasiravno so od leta 1930 padle cene za polovico. Ker ima sadje najmanjše oskrbovalne stroške, nam je kljub nizki ceni dalo najboljše in skoraj edine dohodke. Tisti posestniki, kateri so prejšnja desetletja sadili v svoje sadovnjake dobre in fine sorte, primerne za lego in zemljo, ter po em drevje pravilno oskrbovali, so letos dobili lepe vsote. Proda pa se lahko samo lepo, debelo in zdravo sadje, katero ima dobro ceno. To ve vsak, kateri je sadje prodajal.

Da to dosežemo, moramo sadno drevje pravilno oskrbovati, vedeti moramo, kakšno zemljo in lego zahtevajo posamezne sorte, da nam dobro uspevajo. Do sedaj smo največ grešili s tem, da smo sadili razne sorte v neprimerni lege in zemljo. Po dolgih letih čakanja je drevje začelo roditi. Pa kakšen je bil sad: ves razpokan, droben in krastav, skoraj nič podoben običajni velikosti in dobroti sorte. Bridko je bil marsikateri sadjar razočaran, ker mu sadno drevje ne uspeva in ne rodi tako lepega sadja, kakor ga je videl drugod in bi ga tudi sam rad pridelal. Naravno je, da izgubi veselje do umnega sadjarstva ter potem pravi: vse novotarije so zanič. Včasih da je drevje rodilo brez vsega oskrbovanja več sadja kakor sedaj. Delno imajo prav. Pri vsaki rastlini, katera raste dalje časa na enem mestu, se zemlja utruja, in ista vrsta tam ne uspeva dobro za daljšo dobo let. Najboljši primer za to imamo

pri njivskih rastlinah, če bi sadili koroza na isto mesto skozi deset let, bi prva leta še pridelali nekaj, potem pa vedno manj. To velja še v večji meri za sadno drevje, katero raste na enem mestu 50 do 80 let. V prejšnjih časih so sadili na prazna zemljišča, kjer še dolič ni raslo drevje. Zemlja je bila neizčrpana in polna redilnih snovi. Radi tega je drevje dobro rodilo. V današnjih časih pa posestnik ne bo čakal 10 do 20 let, da bi se zemlja odpočila, temveč posadi v bližini posekanega drevesa takoj novo drevo. Da nam bo vkljub utrujenosti zemlje dobro uspevalo, ga moramo oskrbovati po načelih umnega sadjarstva.

Napake, storjene pri izbiri sort, se bridko maščujejo in se dajo popraviti le z velikimi žrtvami. Sadjarstvo je umetnost. Kdor hoče doseči uspehe, se mora učiti, mu mora posvetiti ne samo svojo moč, temveč tudi račun. Vsi drugi stanovi se morajo učiti po več let, da so sposobni izvrševati svojo obrt. Tudi sadjar mora biti izvežban zdravnik-specialist, ako hoče na živem sadnem drevju z uspehom izvrševati operacije suhih vej, pregostih vrhov, nepravilne kroné, da s tem reši drevo, mu podaljša življenje in poveča rodovitnost. V to stroho nam je neobhodno potreben pouk, katerega so v prejšnjih desetletjih delili in ga še danes dele priznani strokovnjaki v sadjarstvu.

Vsi ne moremo doseči višje strokovne izobrazbe sadjarskih in kmetijskih šol, pa vseeno moremo doseči nekaj strokovnega znanja in istega časa primerno izpopolnjevati. Naši nesebični, neumorno delavni strokovnjaki so v ta namen ustanovili Sadjarsko društvo, da nas potem predavani, tečajev, ekskur-

zij, razstav in strokovnega časopisa »Sadjar in vrtnar« poučujejo in opozarjajo na važna vprašanja iz sadjarstva. Kakor za vsako stvar, tako je treba tudi za ta velevažni pouk žrtvovati nekaj časa, da se udeležujemo sestankov, predavanj in tečajev, ki jih prirejajo podružnice Sadjarskega društva, in še celih 25 Din letne članarine. Res se marsikomu v teh slabih časih zdi škoda denarja, pa ne pomisli, da za članarino žrtvuje samo 12 do 15 kg jabolk. To je pa vendar malenkostna vsota od celoletnega pridelka. Sami smo krivi, da ponekod dobimo premalo dohodkov, katere bi si lahko povečali edino le z boljšim, umnejšim oskrbovanjem sadnega drevja. Pregovor pravi: Sreča te išče, um ti je dan, našel jo bodeš, če nisi zaspan. Kjer se zanimajo za strokovno izobrazbo, je povsod sadjarstvo razvito. Za zgled nam bodi Mozirje, kjer so podjetni sadjarji ustanovili že leta 1880 svoje sadjarsko društvo. Uspeh tega so krasni nasadi, katerih dohodke bodo uživali še dolga desetletja ter se pri tem s hvaležnostjo spominjajo svojih prednikov. Kakor Mozirje, tako se lahko postavi tudi Sv. Martin na Paki, kjer je podružnica SVD štela že nad sto članov. Uspeh tega je očitiden. Pisec teh vrstic je majnika 1932 sam videl krasne vrtné nasade v Mozirju in pri Sv. Martinu. V naši lepi Saleški dolini sta v tem oziru na prvem mestu Št. Andraž, za zvestega in neustrašnega druga mu je Št. Ilj. Drugod se obrača na bolje, predvsem v vztrajnim delom mlajših sadjarjev. Zastavimo vse sile, da bo tudi pri nas en sam sadni vrt, pa cm bo marsikje konec pomanjkanju. Ne bodimo trdoglavi, češ, za svoje drevje že dovolj znam. Jaz se nočem vpisati v društvo in naročiti strokovni list, da bi me potem drugi učili, kako moram delati. Dosti je tako mislečih sadjarjev, ki imajo v svojih sadovnjakih prave pike, da jih je ogabno pogledati. Ne pomaga pa samo čitanje strokovnega časopisa, temveč tudi delati moramo po njegovih naukih. Kjerkoli je podružnica SVD, pristopimo k nji vsi kot člani, da bomo z združeno močjo pretvorili

našo Saleško dolino in tudi vso ostalo Slovenijo v en sam sadni vrt. Dal Bog, da bi vsak kraj, vsaka vas postala v tem oziru Mozirje in Sv. Martin na Paki!

Ne pri nas, ne nikjer ni tiste devete dežele Indije-Koromandije, kjer teče med in mleko, če pa kdo usta odpre, pa še pečeno pišče pade v nje.

Na vztrajno delo takoj lešos vsi za svojo boljšo bodočnost!

Pozor na sadne škodljivce

Sadjarstvo se vedno bolj razvija, obenem pa tudi razni škodljivci rastlinskega in živalskega rodu. Malokdo se prav zaveda, kako velika je gospodarska škoda, ki jo povzročajo škodljivci v sadjarstvu. Končni smoter vsakega sadjarja je povečanje pridelka, povišanje dohodkov. Če hočemo to doseči, ne zadostuje, da bi sadovnjake samo širili, ampak je treba tudi varovati jih poškodb, ki jih povzročajo razni škodljivci. Kar se tiče varstva sadnega drevja, smo pri nas daleč za drugimi državami. Sadjarstvo je bilo doslej pri nas le postranska stvar, zato ga je le malokdo upošteval, še manj pa se briga za zatiranje škodljivcev. Dandanes so se razmere zelo spremenile. Sadje je prišlo do boljše veljave in ga danes upoštevajo za važen pridelek, za katerega dobivajo denar. Čim bolj raste denarna kriza, tem bolj pa čutimo, da je potrebno splošno zatiranje škodljivcev. Naj bi torej vsak zaveden sadjar zatiral škodljivce, ki povzročajo ogromno škodo, ki znaša samo v naši banovini mnogo milijonov dinarjev. Vsak sadjar naj si tudi to zapomni, da je sadno drevo živo bitje, ki potrebuje reda in snage, kakor tudi živeža, to je pravilnega gnojenja.

Varstvo sadnega drevja bo pa le takrat popolno, ko se bo poprijel zatiranja vsak sadjar z zanesljivim sredstvom, ki je bilo že neštetokrat priporočeno. Zatrl bo vse škodljivce, obenem bo pa dosegel gladka debela in veje. Zdravega drevja z gladko kožo se škodljivci ogibljejo.

Žzdr. Hugon Turk:

Izredno zanimiva razstava

Letošnjo jesen bo v Ljubljani splošno in posebej za vse živinorejce in prijatelje živali prav posebno važna »veterinarska razstava«, ki obsega vse, karkoli ima stik z domačimi in koristnimi živalmi, z njihovo zarejo, vzrejo in rejo, dalje z njihovim zdravjem in obolenjem, življenjem, delom in uporabo, z njihovimi koristmi in tudi nevarnostmi za njih same in človeka.

Predloženi bodo pogoji in pomen vse naše živinoreje, razvoj od prvega početka do poroda ter hranjenje in negovanje mladih živali, kakor tudi bolezní v dobi razvoja in vzreje. Pokazala se bo velika važnost pravilne — zdravje ohranjujoče in krepilne nege (higijensko negovanje), ravno tako prava in pravilna prehrana živali s posebnim ozirom na njihovo zdravje in koristi (higijena prehrane).

Za boljše razumevanje vsega navedenega bo razstavni oddelek, v katerem se bo videl ustroj in življenjsko delovanje zdravega živalskega telesa (anatomija in fiziologija).

Iz živinoreje bodo predložene vse najvažnejše domače in tuje pasme konj, govedi, ovac, koz, prašičev, perutnine pa tudi čebele, kunci in ribe bodo na svojem važnem mestu.

Prevažen bo oddelek za kužne in nalezljive živalske bolezni ter zatiranje in odvracanje le-teh ali obvarovanje gospodarske škode v živinoreji. Obravnavale se bodo tudi vse druge važne bolezni naših živali. Živalske zadeve v pravnih in pri sodnih bodo imele tudi svoj oddelek (forenzična veterina).

Gospodarje in lastnike vprežnih in delovnih živali bodo zanimala bolezni konjskih kopit in parkljev, ki dostikrat pripravijo živali ob vso vrednost. — Videti bo mogoče nadalje velikansko razliko med znanstveno izučnim žvinozdravništvom in neukim ma-

naštvom ter škodo, katero povzroča nevednost in njeni dostikrat zelo prebrisani izkoriščevalci.

Za gospodinje bo posebno važen oddelek za živila živalskega izvora, posebno glede njihove važnosti za človeško prehrano in človeško zdravje.

Pokazal se bo nazorno naš živalski promet in njegova velika važnost za vse narodno gospodarstvo; v istem smislu se prikažejo tudi živalske sirovine v vsem obsegu, kakor tudi vsakdanje izkoriščanje domačih in udomačenih živali.

Za rejce malih živali bo važen oddelek, kateri bo pokazal, kako se te vrste živali izkoriščajo, goje, obvarujejo bolezni in kako se te bolezni zdravijo, če nastopijo.

Na razstavi bo razkazan seveda tudi žvinozdravniški pouk in veliko slovstvo (knjige, spisi itd.), pretekle in sedanje dobe.

Vse druge podrobnosti, katerih število je ogromno, se bodo opisale tekom časa še bolj natančno.

Obvezno zavarovanje proti toči

Primorska banovina je že lani na podlagi tozadevnega okvirnega zakona uvedla obvezno zavarovanje proti toči. To je bilo kasneje z zakonom razširjeno na vso državo. Sedaj so banske uprave po večini že izdelale pravilnik za osnivanje banovinskih zavarovalnic proti toči po banovinah.

Tudi naša banska uprava je že doposlala tak načrt uredbe raznim korporacijam. Zato posnemamo nekatere glavne točke: Proti škodam po toči so obvezno zavarovani vsi poljski plodovi in žita. Zavarovanje se razteza na plod in steblo, pri sadnih pridelkih pa na jabolka in hruške, na ostalo sadje pa le, ako se sadje goji po načrtu in v večjih množinah. — Dejansko povzročena škoda se zavaruje le po količini, ne pa po kakovosti z izjemo, če je razlika v kakovosti večja od 30 odstotkov. — Pridelki so zavarovani le tako dolgo, dokler ra-

sejo na polju in neposredno po žetvi. Rok za pričetek in konec zavarovanja bo zavarovalnica za vsako posamezno kulturno rastlino vsako leto objavila. — Od zavarovanja izvzeti so vrtovi do 5 ha površine in neobdelane ploskve. — Zavarovalna premija je za vse pridelke in za vse kraje banovine enako visoka. Zavarovalni prispevek se odmerja vsako leto po zavarovalnici v obliki doklade k zemljarini, ki se skupaj z njo plača. — Zavarovalnega prispevka ni plačati od posestva, ako to ne presega 5 ha zemljani podvržene zemlje, katera je last ali jo ima v zakupu oseba, ki se v pretežni meri preživlja iz dohodkov te zemlje. — Podrobnejša so določila o ocenitvi škode po zavarovalnici. Ako znaša škoda manj kot 10%, oškodovanec nima pravice do odškodnine. — Zavarovalnica izplačuje odškodnino v gotovini ali v blagu, enkrat ali v obrokih. — Za to zavarovanje se ustanovi Kmečka zavarovalnica za dravsko banovino v Ljubljani, ki uživa prostost vseh davkov, taks itd. in poštinsko prostost za svoje poslovanje.

Zakon o kmetijskih društvih

Prva avstrijska zakonodaja ni poznavala zakona o kmetijskih društvih, ampak so se ta ustanovljala na podlagi običnega društvenega zakona iz l. 1853. Sedaj je pa kmetijsko ministrstvo izdelalo zakonski načrt o kmetijskih društvih ter ga doposlalo raznim gospodarskim ustanovam v pregled in oceno. Po tem načrtu bi bilo smatrati za kmetijsko društvo vsako društvo z neomejenim številom članov, ki ni ustanovljeni niti na delniški niti na zadružni podlagi. Namen takega društva bi bilo vzgajanje kmetovalcev s prirejevanjem predavanj in tečajev, z organiziranjem strokovnih sestankov in kongresov ter z drugimi sredstvi za ustvaritev ekonomskega, kulturnega in socialnega naperka vasi in kmeta.

Naloga kmetijskega društva bi bila podpirati vse ali samo posamezne panoge kmetijskega gospodarstva, prire-

jati razne živinske razstave in sejme, poskuse umetnih gnojil, preizkušnje raznega orodja in strojev propagirati boljše tehnične priprave za obdelovanje zemlje, boljše vrste semenja itd. Pravico imajo podeljevati pohvale in kolajne. Splošno bodo torej društva delala na tem, da se poveča in izboljša kmetijska proizvodnja. Imela bodo tudi pravico za svoje člane posredovati nabavo kmetijskih potrebščin in prodajo kmetijskih proizvodov. Dolžna bodo sodelovati z vsemi kmetijskimi ustanovami in organizacijami, dajati svoja mnenja in nasvete oblastem in podpirati delo občin, okrajev in banovin ter države pri delu za procvit kmetovalca in napredek kmetijskega gospodarstva.

Sledijo določila glede članstva, prispevkov in naganja imovine v državne denarne zavode. Kmetijska društva se lahko združijo v okrajne, oblasne in banovinske zveze. Za vso državo pa je dovoljena ena sama glavna zveza banovinskih zvez. Nadzorstvo čez kmetijska društva vrši ban oziroma kmetijski minister. Dosedanja kmetijska društva morajo svoja pravila v roku šestih mesecev po objavi tega zakona prilagoditi temu zakonu.

Gospodarske vesti

Denar

g Znižanje vrednosti dolarja. V senatu ameriških Združenih držav pripravljajo zakon, po katerem bi se zmanjšala kupna moč dolarja, da bi se tako popravil položaj kmetijskega gospodarstva, ki bi ob znižani vrednosti dolarja lahko uspešno konkuriralo na svetovnem žitnem trgu. Ta devalorizacija dolarja bi imela za posledico poživljenje ameriške trgovine.

g Plačevanje v prometu z Italijo. Narodna banka je objavila nov način plačevanja v trgovini z Italijo: predvsem glede našega izvoza. Italijanski kupci bodo odslej lahko kupovali naše proizvode za inozemske dinarje, odrsno bo z njimi mogoče izvršiti zavarovanje valute. Toda ti inozemski dinarji bodo mo-

rali biti opremljeni s posebnim certifikatom ene izmed podružnic Banke d' Italia v Trstu in na Reki. S tem je pričakovati povečanje našega izvoza v Italijo, ker so količine dinarjev v Italiji prav znatne.

g Znižanje obrestne mere v Avstriji. Avstrijska narodna banka namerava vstreči željam gospodarskega sveta in v kratkem znižati obrestno mero od 6 na 5.50 in morda celo na 5%. Razen tega pripravlja znatne olajšave v deviznem prometu, tako da bo skoraj vse devizne posle prepustila privalnemu kliringu. Konec deviznih omejitev je pripisati novemu avstrijskemu posojilu, ki ga je ta država prejela od Društva narodov.

Živina

g Ptujski živinski sejem. Zadnji goveji in konjski sejem v Ptujju je bil razmerna slabo obiskan. Prignanih je bilo 127 krav, 67 telic, 59 volov, 11 bikov, 48 konjev — skupaj 312 glav. Od teh je bilo prodanih 129 glav. Cene so ostale iste kakor pri zadnjem sejmu. Za kg žive teže se je doseglo pri kravah 1.25 do 3.50 Din, telice 2—4 Din, voli 2—3.50 Din, konji po kakovosti od 400 do 3500 Din. — Tudi prašičji sejem dne 18. t. m. je bil slabo obiskan. Prignanih je bilo 96 prašičev. Cene za kg žive teže 6—8 dinarjev.

g Mariborski prašičji sejem. Sejem 20. t. m. je bil zelo slabo obiskan, kajti pripeljali so sejmarji le 52 prašičev. Prodajali so jih po naslednjih cenah za kos: Mladi prašiči 7—9 tednov stari 130—150 Din, 3—4 mesece stari 330—360 Din, 5—7 mesecev stari 400—450 Din, 8—10 mesecev stari 500—550 Din, eno leto stari 750—1000 Din. 1 kg žive teže 6.50—7 Din, 1 kg mrtve teže 9.50 do 10 Din. Kupčija je bila šibka, kajti prodanih je bilo samo 26 prašičkov.

g Dovoljen izvoz prašičev iz Ljubljane. Izvoz živih prašičev iz Ljubljane in okolice je bil radi kužnih bolezni aad en mesec prepovedan. To je povzročilo precejšnjo škodo prašičerejem, ki so v prejšnjih letih v tej dobi odprodali mnogo prašičev zasebnikom. Ker je sliuavka in parkljevka v Ljubljani in oko-

lici sedaj popolnoma prenehala, je banska uprava zopet dovolila izvoz živih prašičev iz Ljubljane. Izvoz prašičev v inozemstvu ostane pa še vedno zaprt.

g Mesarji se pritožujejo. Minoli četrtek je bila pri banu deputacija mesarjev, ki so se pritoževali, češ da prodajo premalo mesa. Konkurenco jim povzroča klanje živine po kmetih in prodaja svežega mesa po neobrnitih, pa tudi špeharstvo v Mariboru in okolici. To stanje baje ogroža obstoj mesarskega obrta. — V tej svoji pritožbi pa niso navedli, kako sramotno nizko plačujejo mesarji kmetom živino, in če koljejo ti svojo živino in jo prodajajo po zmernih cenah je to samo pomoč v sili, ker se ne puste več tako izkoriščati od mesarjev.

g Omejitve prevoza živine v Mariboru. Da se prepreči razširjenje slinavke in parkljevke ter svinjske kuge v okoliških srezih po transportih svinj iz drugih banovin, je banska uprava izdala sledečo odredbo: 1. Vsa živina, pripeljana za zakol v mestno klavnico v Mariboru, se mora poklati najkasneje v 48 urah, računši od ure izvršenega uvoza. 2. Vsi za zakol namenjeni prašiči, ki se pripeljejo po železnici v Maribor, se morajo prevoziti v klavnico na vozovih ali tovornih avtomobilih. 3. Vsa vozila morajo biti tako pripravljena, da ne more iz njih padati blato in drugo, ter se morajo po uporabi takoj razkužiti. 4. Odgon žive živine iz mestne klavnice je prepovedan. Kršenja se kaznujejo po živinskem kužnem zakonu.

Cene

g Tržne cene živil in krme v Mariboru. Po tržnem poročilu iz Maribora so cene na trgu za kg živil naslednje: Krompir 1—1.50 Din, čebula 3 Din, česen 8—10 Din, ohrovt 2—3 Din, hren 6—8 Din, endividija 1 Din, motovilec 1 Din, radič 10—14 Din. Sadje: jabolka 1.50—4 Din, hruške 3—6 Din, suhe slive 6—10 Din, orehi 6 Din, luščeni 16—18 Din. — Mleko 2—3 Din liter, surovo maslo 22—24 Din za kg, čajno maslo 34—36 Din, domači sir 7—8 Din, kuhano maslo 32 Din, jajca 1—1.50 Din kos.

Perutnina: kokoš 20—25 Din, par piščancev 25—65 Din, gos 60—80 Din, puran 60—90 Din, race 20—30 Din, domači zajci 5—20 Din, divji zajec 25—28 Din. — Meso svinjsko 12—18 Din, salo 14—15 Din, slanina 13—14 Din, rebrca 10—12 Din kg. — Seno 85—95 Din za 100 kg, otava 85 Din, slama 65—70 Din.

g Naraščanje cen na debelo. Glasom indeksa cen v veletrgovini za mesec december 1932, ki ga objavlja Narodna banka, so se nasproti novembru podražili vsi proizvodi razen živinskih in rudninskih. Če primerjamo indeks cen v posameznih skupinah v mesecih december 1931, november 1932 in december 1932 na podlagi cen 1926 kot 100, dobimo naslednjo sliko:

rastl. proizvodi	70.6	59.7	61.6
živalski "	58.6	60.2	57.3
mineral. "	73.4	76.8	76.8
industr. "	68.5	67.6	68.1
skupni indeks	67.2	64.7	64.8
izvoz. proizvodi	66.6	56.9	57.9
uvozni "	65.1	73.1	73.7

Industrijski in uvozni proizvodi naraščajo dočim so domači proizvodi ostali v cenah neizpremenjeni.

Indeksi rastlinskih cen je od novembra narasel za 1.9 točke, kar izvira od izboljšanja cen češpljam, mezgi, pšenici in predivu. Nasprotno so popustile cene koruzi in fižolu. Živalski proizvodi so se pocenili za 2.9 točke, čemur je vzrok znižanje cen večini živinorejskih proizvodov, in sicer prašičem, masti, slanini, volom, kožam in jajcem. Edino cene ovcam in zaklani perutnini so se izboljšale. Rudninski proizvodi so brez izpremenj. Pri industrijskih proizvodih so se podražili moka, pločevina in bombažno predivo, železo in otrobi so se pocenili, ostali predmeti so ostali neizpremenjeni.

g Žitni trg. Položaj na žitnem trgu je stalno čvrst. Cene so v stalnem dvigu in so dosegle na novosadski borzi za pšenico do 207.50 Din, koruza pa do 80 Din. Najbolj porasla je moka, ki je dosegla ceno od 355—365 Din. Ta dvig je v zvezi s tečajem dinarja. Ni pa ponudb in zaključkov, izgleda da se je te kupčije po-

lastila spekulacija. Toda ne samo dinarski tečaj je vzrok dvigu, ampak tudi dejstvo, da smo letos imeli slabo žitno letino. Izvozilo se je nekaj pšenice v začetku sezone, deloma iz zalog prejšnjega leta. Kot posledico dviga cen je pričakovati zmanjšanje konzuma pšenice, kar bo najbrže ugodno vplivalo na koruzne cene. Omejen bo tudi naš izvoz pšenice in koruze, posebno ker se je na seji češkega žitarskega sindikata v Pragi sklenilo, da se za enkrat ne dovoli uvoza pšenice in koruze. Na drugi strani je znatno zanimanje za žito iz Avstrije. — Tudi na svetovnem žitnem trgu so cene narasle, kar se utemeljuje z nepovoljnimi nadami v novo žitno letino in z znatnim nazadovanjem žitnih zalog. Spekulacijska trgovina je zadnje dni kazala zanimanje za nakup pšenice, ker so iz Kansasa dospela poročila o slabi žetvi. Na jugozapadu Zedinjenih držav je velika suša, kar prav tako vpliva na porast cen. — Dvigu cen pšenice je sledilo povišanje cen kruha skoro po vsej državi. V Ljubljani so narasle od 4 Din na 4.75 Din za 1 kg belega kruha.

g Tržišče jajc. Ker je v zadnjih tednih nastopil mraz, je produkcija jajc nazadovala, zato je na trgu manj blaga. Tudi gredo zaloge vložnega blaga proti koncu, zato so cene nekoliko nategnile. Vzlic temu je mednarodni jajčni trg še vedno mlačen. Pričakovati je preokreta v kupčiji.

Trgovina

g Padec svetovne trgovine 1. 1932. Švicarska zunanja trgovina za 1932 kaže, da je uvoz padel za 488.5 milijona frankov na 1.762.7 milij.; izvoz pa še v večji meri: za 547.8 na 801 milij. frankov. S tem je pasivnost narasla za 902.4 na 961.7 milij. frankov. — Angleška zunanja trgovina kaže naslednje uspehe: uvoz je nazadoval od 882 milj. funtov na 703 milij., izvoz pa od 389 na 365 milij. funtov, aradi večjega padca uvoza se je zmanjšala pasivnost angleške zunanje trgovine od 409 na 287 milij. funtov šter-funtov. Radi večjega padca uvoza se je primeri s prejšnjim letom padel od 1.893 na 1.300 milj. goldinarjev, izvoz pa isto-

časno od 1.312 na 844 milij. Zanimivo je zabeležiti stalno naraščanje izvoza radijskih aparátov in potrebščin. — Poljski izvoz se je lani zmanjšal od 1.878 na 1.083 milij., uvoz pa od 1.462 na 862 milij. zlotov. Zaradi večjega zmanjšanja izvoza je bila trgovinska bilanca pasivna za 222 milij. v primeri s predlanskimi 464 milij. zlotov.

g Hmeljsko tržišče. Po starejših letnikih pri nas ni povpraševanja, pač pa se živahno zanimajo za letnik 1933, ki dosega v predprodaji po 20—25 Din. Površina nasadov v Savinjski dolini ostane neizpremenjena, pač pa cenijo v Vojvodini, da bo to zimo za blizu 800 oralov hmeljišč nanovo posajenih. Cene v inozemstvu so od 30—60 Din za kg.

g Lesno tržišče. Lesna trgovina je v zadnji dobi nekoliko oživela in povpraševanja po raznovrstnem blagu se množijo. Posebno trami se zelo iščejo, vendar pa se naročila izvršujejo težko, ker so zaloge izčrpane in je tudi produkcija popustila. Tudi po testonih je precej povpraševanja. Pričela je proizvodnja železniških pragov, ker računajo letos na večjo porabo bukovih in hrastovih pragov. Izvoz drv je neizpremenjen. Išče se tudi mehki les v normalnih dimenzijah, pa tudi kratice — smrekovina, suho blago. V bukovini je zaželenja parjena obrobljena bukovina. Oglje ne pride do veljave. — Največjo konkurenco na italijanskem trgu nam dela ruski les. Toda v prošlem letu je uvoz istega iz Rusije precej padel. Od januarja do oktobra lanskega leta je Italija uvozila iz Rusije 865.707 ton gradbenega lesa v vrednosti 273 milij. lir nasproti 952.400 tonami v vrednosti 336 milijonov lir v istem času leta 1931. Italijanski uvoz lesa iz Jugoslavije je znašal v omenjenem času 1932. leta 290.365 ton v vrednosti 75,3 milj. lir nasproti 337.984 tonam v enakem času 1931. leta in 547.551 tonam v enakem času leta 1930. Uvoz ruskega lesa v Italijo je znašal v celem lanskem letu 3.950.661 ton nasproti 4.578.820 tonam v letu 1931. Nazadovanje izvoza ruskega lesa v Italijo znaša po količini 14 odstotkov, a po vrednosti 34 odstotkov. — Francoska vlada je ob-

javila kontingent za uvoz lesa v prvem letošnjem polletju. Od devetih uvoznških držav je naš kontingent na predzadnjem mestu in znaša le 10.378 ton. Avstrija ima desetkrat toliko: 106.964 ton, Finska 103.458 ton, Nemčija 67.290 ton, Švedska 83.458 ton, Poljska 39.992 ton, Latiška 24.524 ton, Rumunska pa 19.858 ton. Edina Češkoslovaška ima še manjši kontingent od Jugoslavije, namreč le 5030 ton.

Razno

g Vinska razstava in vinski sejem v Ljutomeru. Vinarska podružnica v Ljutomeru priredi nepreklicno dne 7. in 9. marca 1933 vinski sejem in razstavo vina v dvorani g. Julija Strasserja, gostilničarja v Ljutomeru. Na poskušnji bodo vina iz vsega ljutomerskega okraja in sicer iz okolišev gornje-radgonskega, ljutomerskega in štrigovskega. Tudi sosednji ormoški okoliš bo zastopan. Ljutomer je kot središče vinorodnega okraja in kot križišče železnic za tako prireditve zelo pripraven. Zaradi tega obstoja za vinski sejem in razstavo že veliko zanimanje med vinogradniki ter tu- in inozemskimi kupci. Vabijo se vsi vinogradniki iz celega ljutomerskega, kakor tudi iz sosednega ptujskega okraja, da razstavijo svoja vina, kajti na ta način jih bodo vinski kupci mogli poskusiti ter se prepričati o izvrstni kakovosti letošnjega vinskega pridelka. Vsi producenti v omenjenih okoliših, ki žele svoja vina razstaviti, naj to prijavijo najkasneje do 25. februarja 1933 vinarski podružnici v roke g. Vekoslavu Štamparju v Ljutomeru. Vino za razstavo se mora poslati do 2. marca 1933 v gostilno g. Strasserja Ljutomer in sicer od vsake sorte po 3 steklenice po 7 desetink litra. Grozdje je povsod lepo dozorelo, trgategv je bila pozna in tako smo dosegli prav dobra konkurenčna vina. Na izbiri bodo izvrstna vina mešanih nasadov, kakor tudi vse vrste najfinejših specijalitét iz vsega sreza. Opozarjamo vse interesente vinske trgovce ter gostilničarje, da si ogledajo vinsko razstavo ter se sami prepričajo o izvrstni kakovosti tukajšnjega pridelka in enako tudi o zelo ugodnih cenah.

Pravni nasveti

Raznim. Vprašate, če je vaš sosed stavil vprašanje pod značko F. F. M. ter trdite, da ni res tako, kakor je on navedel ter da vam sosed nagaja, a ne obratno. — Če ni vse tako, kot vi trdite, je pač znamenje to, da se navedeni slučaj ne tiče vašega sosesda niti vas, čeprav so navedene slučajno iste začelne črke, po katerih ste sklepali, da je sosed vpraševalec. — Vsako pravno vprašanje se rešuje po navedbah, ki jih zatrjuje vpraševalec, da so resnične. Če se kasneje izkaže, da niso bile vse navedbe resnične, se mora seveda tudi pravni svet temu primeru drugače glasiti. Predpogoj za točen pravni nasvet so torej točne in resnične navedbe vpraševalca.

Sporna pot. P. F. P. Dostaj ste vozili čez sosedovo dvorišče, ki je bilo tudi pozimi toliko skidano, da Vas ni oviral sneg. Sedaj je sosed prestavil pot za gospodarsko poslopje; to pot pa večkrat zasuje sneg, ki zdrsnje s strehe, tako da je pot nepredhodna. Vprašate, če lahko zahtevate od sosesda, da napravi snežne držaje na streho. — Če imate vknjiženo pravico poti čez dvorišče, ki mora biti vedno prosta, potem mora tudi predstavljena pot za hišo biti prosta, to je prehodna za vozove tudi pozimi. Radi tega po našem mnenju lahko zahtevate od sosesda, da da napravi snežne držaje ali pa, da da pravočasno skida sneg s poti, kadar jo zasuje sneg s strehe.

Veljavnost rentilne pogodbe. M. S. Sv. K. Vaša hčerka se je poročila s posestnikom, kateremu je čde dal prepisati posestvo. Vi pa hčerki doto. Ta pogodba ste delali pri notarju, vendar notarja ni bilo doma in je vse to napisala uradnica. Vi pa niste ničesar podpisali. Po 10 mesecih je umrla Vaša hčerka. Vprašate, če Vas veže gori opisana pogodba ali ne in če ste dolžni zetu tudi sedaj izplačati doto. — Pogodbe, ki se sklepajo glede na zakonsko zvezo o imovini in se tičejo zlasti dote, so ženitne pogodbe in morajo biti napravljene v predpisani obliki, to je morala biti napravljena edino in le pred notarjem, sicer so neveljavne. Če je res, da ni bil prisoten notar, niti da niste ničesar podpisali pri notarju in da je pisarica samo napisala to, kar ste hoteli napraviti, potem pogodba v obliki notarskega zapisa ni bila napravljena in ta ženitna pogodba sploh ne obstoji in Vas ne veže.

Spodbojna tožba. M. S. R. Čevljarji mojster je bil z ženo do polovice lastnik hiše in posestva. Dočavili ste mu usniti za 7000 Din. Ko je plačilo zapadlo, ni plačal. Pač pa je na svojo polovico hiše dal vknjižiti ženo za izmislen dolg, dočim je svojo polovico posestva krátkomalo dal prepisati na ženo, tako da sedaj ničesar nima. Vprašate, če je to vse dopustno. — Vsa pravna dejanja, ki jih je ta mojster napravil in s katerimi je

oškodoval svoje upnike (vknjižba izmislene terjatve žene, prepis polovice posestva), so spodbojna. Če Vam čevljar račun ne plača, ga morate tožiti. Čim imate izvršljivo sodbu, pa ostane izvršba proti čevljarju brezuspešna, ker nič več nima, potem imate pravico, da s spodbojno tožbo tožite ženo čevljarja, da se v njeno korist storjena vknjižba, oziroma prepis polovice posestva razveljavi, v kolikor ste Vi s tem bili oškodovani. Ker gre za vrednost čez 6250 Din, morate vložiti tožbo po advokatu.

Težave z odraslimi otroci. A. H. G. Imate posestvo, ki ste si ga deloma priženili, deloma dokupili z vzdržnim delom. Imate tudi nekaj privarčevanega denarja. Otroci, ki so doma in že odrasli, hočejo imeti za sebe ta denar in Vam vedno predbacivajo, da so svoje delo vložili v to posestvo, Vi pa mislite, da so zadostno oškodovani za svoje delo s tem, da so imeli doma popolno oskrbo. Vprašate, če lahko otroci zahtevajo plačo, oziroma če si lahko doto sami nakažejo. — Otroci, ki delajo na posestvu staršev in prejemajo za to popolno oskrbo, nimajo pravice zahtevati od staršev mezde, če se niso za mezo posebej dogovorili. Pameten gospodar in čde bo pač gledal, da bo svoje otroke tako vzgajal in usposobil, da bo vsak, ko odraste, lahko našel v katerikoli poklicu svoj življenjski obstanek. Nesposobno je držati vse otroke, ki so odrasli, doma, kajti dom mora prevečti le eden. — Doto imajo pravico zahtevati hčerke, če se poročijo. Višino dote določijo starši, le če ne bi hoteli šteti dote, potem lahko hči zahteva, da doto določi sodišče. — Upamo, da se tudi Vi zavedate, da ne boste mogli ničesar vzeti s seboj, pa Vam svetujemo, da pravočasno daste otrokom to, kar potrebujejo za začetek samostojnega življenja.

I. G. D. p. K. Pisemnih odgovorov na željo nobenemu ne pošljemo. Ker pod nobenim pogojem ne želimo odgovora v Domo-ljubcu, vsilane Vaše vprašanje začasno neodgovorjeno.

Nestrpljivost. J. Z. Lj. Ze tri mesece teče ločitvena tožba, pa še ni končano! Tako pišete in vprašate, kaj storiti. — Iz Vašega obširnega dopisa vidimo, da imate pravnega zastopnika in svetujemo Vam, da se ravirate po njegovih nasvetih, ki Vam jih je dal in malo potrpite, kajti po Vaših navedbah mora sodba ugodno izpasti. — Pogodbo, s katero je mož prodal hišo z namenom, da se znebi premoženja in da oškoduje ženo in otroke, lahko spodbijate, ker ste kupca opozorili na to možovo namero.

Podpora za učence. K. Z. Zg. S. Če ste brali ali na drug način zvedeli, da se deli učencem podpora, potem Vam svetujemo, da se takoj sami obrnete na dotično oblastvo ali odbor, ki podporo deli in upamo, da boste radi Vašega slabega gmoletnega stanja podporo za sina tudi dosegli.